

СТАНОВИЩЕ

на

дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в
СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Валентина Макни, катедра
„Международни икономически отношения“ към ИУ – Варна

Автор на дисертационния труд: Диана Лъчезарова Ефтимова, редовен
докторант по докторска програма „Световно стопанство и международни
икономически отношения“ в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

Тема на дисертационния труд: „Икономическо отражение на европейската
енергийна политика върху енергийната сигурност на България“

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Дисертационният труд е в обем от 226 стандартни страници. Структурата му
е изградена от въведение, изложение в три глави, заключение и списък на
използваната литература. Цитираните източници са общо 137, от които 53 на
български език и 84 на английски език. В подкрепа на изложението са изгответи 26
таблици и 28 фигури. Включени са 7 на брой приложения, разположени в обем от
15 страници.

Предмет на изследване в дисертацията е икономическото въздействие на
енергийната политика на Европейския съюз върху енергийната сигурност на
България. Целта на автора е да разработи и апробира методология за анализ и
оценка на икономическото отражение на Европейската енергийна стратегия
„Енергетика 2020“ върху енергийната сигурност на страната.

Дисертационният труд е на високо издържано научно равнище и
свидетелства за широката осведоменост на автора в областта на енергийния сектор
и енергийната сигурност, в контекста на европейската енергийна политика.
Специализираните познания, в съчетание с ясния и аналитичен стил на
изложението, както и приложените изследователски методи, в това число
математически инструментариум, са имплементирани в завършено самостоятелно
научно изследване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Темата за енергийната сигурност винаги е била и ще бъде актуална, поради
пряката зависимост на всяка една държава от енергийни източници и връзката им с
икономическото развитие и растеж. Предвид споделената компетентност в

областта на енергетиката между ЕС и нейните страни-членки, прилагането и адаптирането на общата енергийна политика от всяка държава на Общността опира до въпроса за извлечането на оптимални ефекти от прилаганата политика за съответната страна и минимизирането на енергийни диспропорции. В този смисъл докторант Ефтимова е намерила интересно и значимо поле за изследване, насочено към българската енергийна сигурност.

В **Глава първа** се анализира концептуалната рамка на европейската енергийна политика и енергийната сигурност от гледна точка на енергийните сегменти – сиров петрол, природен газ и въглища. Изследвано е развитието, състоянието и предизвикателствата на енергийния сектор на ЕС. Направен е и сполучлив опит за авторова дефиниция на понятието „енергийна сигурност.“

Глава втора е посветена на изграждането на методология в три последователни етапа за оценка и анализ на икономическото влияние на европейската енергийна политика върху енергийната сигурност на страна-членка на ЕС, в частност България, с авторово наименование - технология “EMPIRE”. Тази част съдържа теоретико-методологически и методико-приложен принос на дисертационния труд.

В **Глава трета** е апробирана разработената технология EMPIRE като с нейна помощ се изследва и оценява икономическото въздействие на европейската енергийна стратегия „Енергетика 2020“ върху избраните енергийни сегменти. В резултат на апробацията са систематизирани 12 конкретни изводи и са направени целенасочени препоръки относно подобряване на енергийната сигурност и преход към енергийна независимост на България. Тази глава има практико-приложен характер.

Може да се заключи, че цялостното изложение следва желязна логика и е базирано върху отлично разработена и приложена методология, включваща подходящ инструментариум за оценка и анализ.

Авторефератът изцяло отговаря на съдържанието на дисертационния труд, като отразява най-важните му акценти. Докторантът има пет самостоятелни научни публикации по дисертацията, от които две статии (една на английски език) и три доклада. В допълнение са отчетени и две публикации (монография и студия) в съавторство. Това свидетелства за сериозните публикационни наклонности на Диана Ефтимова.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Авторът е посочил четири на брой приноса в дисертационния труд, с които съм напълно съгласна и отчитам като приноси с научен, методико-приложен и практико-приложен характер. Те могат да се откроят в следните направления:

- Систематизиране и анализиране на седем мултидименсионални измерения на енергийната сигурност;
- Разработване на собствена технология за анализ и оценка на икономическото въздействие на общата енергийна политика върху страна-членка на ЕС, в частност България, която позволява превенция, ранно откриване и минимизиране на негативните ефекти за икономиката от прилагането на наднационална енергийна политика;
- Апробация на създадената методология, с която се оценяват на практика икономическите ефекти от приложението на общата енергийна политика върху енергийната сигурност на България
- Предлагане на целенасочени мерки, за подобряване на енергийната ефективност на България и в същото време за намаляване на енергийната зависимост.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

През май 2019 г. Европейската комисия актуализира рамката на Европейската енергийна политика чрез приемане на новия енергиен пакет „Чиста енергия за всички европейци“. Целта на новия енергиен правилник, включващ 8 законодателни акта, е да опосредства прехода от фосилни горива към чиста енергия, който следва да влезе в сила през лятото на 2019 г. Как се очаква това да повлияе на енергийния баланс и на енергийната ефективност на България.

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд на Диана Лъчезарова Ефтимова е завършено научно изследване на важен и актуален проблем, който има както национална и регионална, така също и глобална значимост. Изпълнени са поставените изследователски задачи, постигната е целта и е доказана изследователската теза. Разработката съдържа важни практико-приложни аспекти на енергийната сигурност, базирани на работеща методология, които могат да послужат за приемане на конкретни мерки от страна на правителствената политика.

Считам, че разработката, с нейната актуалност, структура, научна стойност и практическо значение напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. С пълна убеденост давам своята положителна оценка на дисертационния труд на тема: „Икономическо отражение

на европейската енергийна политика върху енергийната сигурност на България“ и препоръчвам на уважаещите членове на Научното жури да присъдят на докторант Диана Ефтимова образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 27.05.2019 г.

Изготвил становището:.....

(доц. д-р Валентина Макни)

